

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדשים | מסכת זבחים ל"ז-מ"ג
פרשת נשא | ו'- י"ב בסיון (20-26 למאי)

חג שבועות שמח!

דף ל"ז: בכור בהמה

בתורה נאמר שהבכורים של הבהמות הטהורות, שיכים לפנהנים. כל יהודי שלבהמתו הטהורה נולד בכור, צריך לתנו לפנה.

מה עושה הכהן עם הבכור?

תלוי. אם הבכור תמים (שלם, אין בו מום), הוא מקריב אותו כקרבן, ואוכל חלק מבשרו. אם הבכור בעל מום ואי אפשר להקריב אותו, הכהן שוחט אותו ואכלו את כל הבשר, כי אי אפשר להקריב אותו כקרבן.

בדף זה לומדים שבכור בהמה הוא דבר יחודי שאין דומה לו בכל התורה פולה. בעלי התוספות מסבירים שכן התלמוד היא, שרק רגיל שנהיה בעל מום, בעליו פודה אותו בכסף, ובכסף הזה הוא קונה קרבן אחר תחתיו. שונה הוא בכור, שאם נפל בו מום - הוא עצמו שייך לפנה.

דף ל"ח: הכהן מכבס את האבנט

לאחר שהיטת קרבן חטאת שהביא יהודי לבית המקדש, קיבל הכהן שעובד בחצר בית המקדש את דמו בכלי שרת והלך עמו לכיוון המזבח, כדי לזרוק מן הדם על המזבח. כהן שעבר סמוך אליו דחף קצת בטעות את זרועו ונשפך קצת מהדם על האבנט שלו.

התורה בספר ויקרא קובעת על קרבן חטאת: **"ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש"** - בגד שנשפך עליו דם חטאת לפני שזרקו ממנו על המזבח, צריך לכבס היטב את המקום שנגע בו הדם.

מן התלמוד

סדר קדשים,
מסכת זבחים, דף ל"ז

"סבר לה רבי עקיבא, דאמר: טט בכתפי
שתים, פת באפריקי שתים"

אשכחן - מצאנו
אהני - הועיל

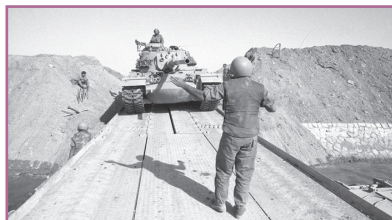
א

הסבר: רבי עקיבא דורש מהמילה "טוטפות" שבתפילין של ראש צריכים להיות ארבעה בתים, לפי זה שפירוש המלה "טט" בשפה ששמה כתפי הוא "שתים", וכך גם פירוש המלה "פת" בשפת אפריקי, וכיחד הרי זה ארבע.

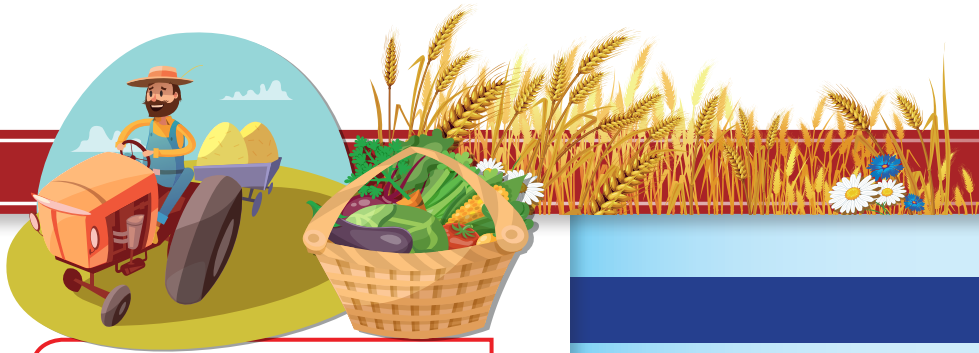
★ | מן ההיסטוריה

כיבוש "אפריקה" במלחמת יום כיפור

"אפריקה" או "ארץ גושן" היה כינוי של האזור שכבשו חיילי צה"ל ממערב לתעלת סואץ במלחמת יום כיפור. החיילים כינו אותו כך משום שהוא היה ביבשת אפריקה, בניגוד לשאר גזרות הלחימה שנמצאו באסיה. גודל השטח היה כ-1,600 קמ"ר, והיו בו מחנות צבא ומוצבים מצריים רבים. חיילי צה"ל הראשונים חצו את תעלת סואץ ב-כ' תשרי תשל"ד (16.10.1973), ושטחה של "אפריקה" נכבש תוך תשעה ימים בלחימה בה היו לצה"ל מאות נפגעים. **בגזרה הצפונית של "אפריקה" פעלה אוגדה 143 בפיקודו של אריאל שרון, ובגזרות המרכזיות והדרומיות פעלו אוגדה 162 בפיקודו של אברהם אדן ואוגדה 252 בפיקודו של קלמן מגן.** שיחות הפרדת הכוחות בין ישראל לבין מצרים נערכו בדרום-מערב שטח "אפריקה". בעקבות הסכם הפרדת הכוחות פינה צה"ל את האזור.

סנק של צה"ל חוצה את תעלת סואץ
(Wikipedia, Israel Defense Forces)

מתולדותיו | 1

אברהם אדן (ברן)

(תרפ"ז-תשע"ב 1926-2012)

האלוף אברהם אדן (ברן) ז"ל היה ממפקדי צה"ל. הוא נולד בכפר גלעדי ושירת בפלמ"ח, שם זכה לכינוי "ברן" על שם המקלט ברן בו השתמשו הלוחמים **אדן השתתף במבצע שחרור המעפילים ממחנה המעצר בעתלית, והיה ממייסדי קיבוץ נירים**. במלחמת העצמאות היה בתחילה מפקד פלוגה בחטיבת הנגב של הפלמ"ח. במהלך מבצע חורב כבשה פלוגתו את מתחם אום כתף. **בסיום מבצע עובדה הגיעה הפלוגה בפיקודו ראשונה לאום רשרש, והוא היה החייל שהניף את דגל הדיו**. אחרי המלחמה עבר לחיל השריון. במלחמת ששת הימים היה סגן מפקד אוגדה, **ואחריה הועלה לדרגת אלוף וקיבל את הפיקוד על גייסות השריון**. במלחמת יום הכיפורים היה אדן מפקד עוצבת הפלדה בחזית סיני. בשנת תשל"ד (1974) התמנה לאלוף פיקוד דרום. אחרי שחרורו מצה"ל היה אדן מבקר משרד המשטרה, עד צאתו לגמלאות.

אלוף אברהם אדן ליד תעלת סואץ (אוסף התצלומים הלאומי)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק f, 60 סרטונים ב- בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד קהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | טל. inbalh@medison.co.il

דף ל"ט: רבי נחמיה

רבי נחמיה היה בין חכמי ישראל שהתכנסו אחרי תקופת השמד שגזרו הרומאים, לפני כאלף ותשע מאות שנים. חכמי ישראל שהתכנסו הם: רבי יהודה, **רבי נחמיה**, רבי מאיר, רבי יוסי, רבי שמעון בן יוחאי, רבי אליעזר בן של רבי יוסי הגלילי ורבי אליעזר בן יעקב. הם **הקימו מחדש מקום תורה באושא**, והקריזו שכל מי שלמד, וגם מי שלא למד ורוצה ללמוד, יבוא לאושא ללמוד תורה, וכן נתכנסו שם חכמים רבים ללמוד תורה.

אושא הייתה מקום בגליל שהתיישבו בו יהודים, ובתקופות מסוימות הסנהדרין הגדולה גלתה מירושלים ומקום מושבה היה באושא. התקנות שהתקנו הסנהדרין הגדולה באושא, מכונות **"תקנות אושא"**, ופעמים אחדות אנו מוצאים בתלמוד ש"באושא התקינו" כך וכן.

דף מ': הלכות לבית המקדש

שתי הלכות הקשורות לבית המקדש כתובות בדף זה.

הלכה ראשונה: ביום הכיפורים מזה הכהן הגדול על מזבח הזהב מדים הפך ומדים השעיר. אם קרסה התקרה של ההיכל שגבית המקדש או התקרה של אוהל מועד במשכן - אין הכהן מזה.

הלכה שנייה: כשכהן מזה מדים קרבו צריך שפמזרק שפידו תהיה כמות דם כזו שהוא יכול לטבול בה את אצבעו, ולא מספיק שתהיה כמות דם שהוא יכול רק להרטיב בה את אצבעו.

דף מ"א: לשם מצוה

במסכת זבחים עוסקים רבות בכך שצריך להקריב את הקרבן **"לשמו"**. למשל קרבן עולה יש להקריב לשם קרבן עולה ולא לשם קרבן אחר. ישנן מצוות נוספות שיש בהם דין זה, כגון מצות **"ציצית"**. את חטי הציצית צריך לטוות ולתלות בכך לשם מצות ציצית. כך גם לגבי **מצה בפסח** - את המצות צריך לאפות לשם מצות מצה.

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

דף מ"ב: עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים

ביום כיפורים מקריב הכהן הגדול בין היתר פר ושעיר.
כמה פעמים הוא היזה מדמם ביום הכיפורים?

הכהן נכנס לקודש הקודשים עם דם הפר ומזה **שמונה** פעמים בין כדי הארון. יוצא ומניח את המזרק עם הדם הנותר ביהיכל, ויוצא מן היהיכל, שוחט את השעיר, שוב נכנס לקודש הקודשים ומזה מדמו **שמונה** פעמים בין כדי הארון. יוצא ומניח את המזרק עם הדם הנותר ביהיכל. נוטל שוב את דם הפר, עומד ביהיכל ומזה **שמונה** פעמים לכיוון פרוכת קודש הקודשים. אחר כך מזה **שמונה** פעמים מדם השעיר לכיוון פרוכת קודש הקודשים. אחר כך הוא מערב את דם הפר ודם השעיר בכלי אחד ומזה **ארבע** פעמים על מזבח הזהב, פעם אחת על כל קרן, ומזה עוד **שבע** פעמים על מרכז מזבח הזהב.

דף מ"ג: הפיגול שהועלה על המזבח

כהן העובד בבית המקדש, עשה אחת מעבודות הקרבן במחשבת "פיגול". בנשעת זריקת דם הקרבן הוא אמר: אני מתכוון לאכול את הקרבן הזה מחוץ לירושלים. בכך שחשב כך - הקרבן נפסל.
תוך כדי המהומה, לא הבחינו שהגיע כהן שלא ידע דבר על כך, וכאשר הוא ראה בשר של קרבן נשצריך לעלות על המזבח, הוא העלה אותו למזבח והניח אותו על האש. תוך דקות ספורות הבחינו הכהנים בפעשה ושאלו: "מי ראה היכן בשר הקרבן שנהיה פיגול?", ואז התברר שהוא כבר על המזבח.
במקרה כזה ישנה הלכה מיוחדת שאם נתפסה האש בבשר הקרבן - הוא חוזר להיות קרבן כשר.

על המפה

נירים

נירים הוא קיבוץ בצפון מערב הנגב. הקיבוץ הוקם בשנת תש"ז (1947) על ידי גרעין ניר של "השומר הצעיר" שעבר הכשרה בתל עמל. **בתחילה נקרא הקיבוץ בשם "דנגור", על שם הרב שלום דנגור, שרכש את האדמות עליהן הוקם הקיבוץ, לאחר מכן שונה שמו ל"נירים".** במלחמת העצמאות תקף הצבא המצרי את הקיבוץ, ומגיני הקיבוץ הצליחו להדוף את ההתקפה ולהסב לאויב אבדות רבות. ההתקפות על הקיבוץ התחדשו לאחר "מבצע יואב", ובמהלכן התנהלו חיי התושבים מתחת לפני הקרקע. כל המבנים ביישוב חוץ מבית הביטחון נהרסו בהפגזות, ושמונה מחבריו נהרגו. לאחר המלחמה עבר הקיבוץ למקומו הנוכחי, ובשטחו המקורי הוקם הקיבוץ ניר יצחק. כיום גרים בנירים כ-350 תושבים.

כרזה בחדר האוכל של נירים לאחר התקפת המצרים (Wikipedia, אוצר תמונות מוזיאון הפלמ"ח - מוזיאון הפלמ"ח)

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

א. אילו מצוות צריך להתכוון לעשות
"לשם מצוה"?

ב. מה לומדים מהפסוק: "וְאִשְׁרֵי יֵזָה
מִדְמָה עַל הַבְּגָד אֲשֶׁר יֵזָה עָלֶיהָ
תִּכְבֵּס בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ"?

ג. מהן "תקנות אושא"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה
בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של
התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו
בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

מה הכנוי?

בעלון זה למדנו על כמה אנשים ומקומות שהיו
להם מספר שמות וכינויים. כתבו ליד כל אחד
מהם איזה שם או כינוי נוסף היה לו:

1. דנגור

2. ברן

3. ארץ גושן

4. אום רשרש

70
שנה למדינת ישראל

תשס"ח/2007

נפטר הרב הראשי רבי אברהם שפירא זצ"ל

הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא זצ"ל (תרע"א-תשס"ח, 1911-2007) היה הרב הראשי לישראל, דיין בבית הדין הגדול, ראש ישיבת מרכז הרב ומגדולי הרבנים בציונות הדתית. הרב שפירא נולד בירושלים למשפחה ירושלמית ותיקה, ולמד בישיבת "תפארת צבי" ובישיבת "חברון". בשנת תש"ה (1945) החל ללמד בישיבת מרכז הרב, ולימד בה למעלה מ-60 שנה. בתשס"ג (1983) התמנה לכהונת הרב הראשי לישראל, וכיהן בתפקיד זה במשך 10 שנים לצדו של הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל. לאחר פטירתו של הרב צבי יהודה קוק בשנת תשמ"ב (1982) התמנה לראש ישיבת מרכז הרב. רב אברום, כפי שכונה בפי תלמידיו, נחשב לאחד מגדולי הפוסקים בציונות הדתית.

הרב אברהם שפירא בישיבת "מרכז הרב" (ישיבת מרכז הרב, Wikipedia)

תשס"ח/2007

דבר תורה לשולחן שבת

בפרשת השבוע מופיע הצייוני לכהנים לברך את ישראל בברכת כהנים: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם. יְבָרְכְךָ ה' וְיִשְׁמְרְךָ. יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִחַנֶּה. יֵשָׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׂם לְךָ שְׁלוֹם". לאחר מכן נאמר: "וּשְׁמוֹ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". שואלים על כך המפרשים: למי הכוונה במילים אחרונות אלה "וְאֵנִי אֲבָרְכֶם"? רש"י מביא שני פירושים: "וְאֵנִי אֲבָרְכֶם" – את ישראל, כלומר שה' יסכים עם ברכתם של הכהנים. הפירוש השני הוא: "וְאֵנִי אֲבָרְכֶם" את הכהנים – שעל ידי כך שהכהנים מברכים את ישראל, יזכו גם הם להתברך.

יש לי מושג | תנאים

כאשר בחור ובחורה מתארסים, נוהגים לחתום על שטר בו כתובים תנאי האירוסין, ביניהם ההתחייבות על התאריך שעד אליו תתקיים החתונה, וכמה כסף נותן כל אחד מהצדדים. מנהג האשכנזים הוא לחתום על השטר בזמן האירוסין עצמם, ואילו מנהג הספרדים הוא לעשות זאת מתחת לחופה.

